

Гик В.В.,
аспірант кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Озеран В.О.,
к.е.н., професор кафедри обліку та аналізу

ДО ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ІННОВАЦІЇ

Ринкові відносини зумовлюють необхідність формування нового механізму контролю, який є невід'ємною та постійно діючою функцією системи управління. Контроль з позиції практики є одним з найважливіших важелів, за допомогою якого здійснюється вплив на господарську діяльність підприємства.

Вченими зроблено вагомий внесок до обґрунтування питань, пов'язаних з обліком, аналізом та контролем витрат на інновації, серед яких варто виділити: М.О. Авилкіну, В.І. Бачинського, О.С. Бородкіна [1], Б.І. Валуєва, Л.Н. Гнилицьку, А.В. Єфремова, П.Є. Житного, В.М. Жук, О.О. Ільченка, О.В. Кантаєву [2], Ю.А. Кузьмінського, Я.Д. Крупку [3], П.П. Микитюка, А.Н. Пустовіт, М.С. Пушкаря, К.С. Саєнко, І.Й. Яремка та інших. Однак, багато питань присвячених організації та методиці контролю витрат на інновації залишаються невирішеними та потребують комплексного дослідження з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств.

У процесі дослідження економічної літератури у сфері інноватики, нами було виявлено ряд проблем, які стосуються організації та методики контролю витрат на інновації. Їх, у свою чергу, можна розділити на два напрями: теоретичний та практичний (рис. 1).

Рис. 1. Проблемні питання організації та методики контролю витрат на інновації

Однією із основних проблем є відсутність єдиного теоретичного підходу до визначення завдань, принципів та функцій контролю витрат на інновації, що, в результаті, призводить до появи нових проблем.

Другою проблемою теоретичного напрямку є те, що в теорії інноваційного менеджменту здійснюється огляд внутрішнього контролю витрат на інновації, як однотипного поняття, що не враховує різноманіття специфіки виробництва. Тобто, відбувається стандартизація об'єктів контролю витрат на інновації. А це негативний чинник під час його здійснення. У результаті виробництва різних за призначенням та технологічним процесом продуктів (товарів, робіт, послуг) унеможливується проведення контролю за однотипним шаблоном.

Не менш важливою є проблема вивчення контролю витрат на інновації з точки зору менеджменту, тобто розробка теоретичних основ для управління. Традиційно в теорії інноваційного менеджменту контроль витрат на інновації включає: 1) підготовку календарного графіку для контролю витрат, який включає найменування планових робіт, об'єми і планові витрати за роботами, періодами і підрозділами; 2) постійне спостереження за ходом робіт і величинами витрат за допомогою облікових даних; 3) неперервне виявлення відхилень від планових показників виконання робіт і розмірів витрат відносно прийнятих завдань, лімітів і нормативів; 4) негайний аналіз і оцінка відхилень; 5) інформування керівництва, відповідальних за належні ділянки робіт, про виникнення відхилень (не рідше одного разу в місяць, щоб можна було оперативно здійснювати заходи за вдосконаленням ходу робіт) [4, с. 338]. Проте ми вважаємо, що витрати на інновації необхідно розглядати базуючись на різних економічних галузях знань (облік, контроль, аналіз), особливо облікових, оскільки інформація, відображена в облікових звітах використовується безпосередньо для цілей управління.

Істотною проблемою у методиці здійснення контролю є, на наш погляд, виокремлення витрат, які були понесені для виготовлення інноваційної продукції з загального обсягу витрат підприємства. Це спричинено тим, що інноваційна продукція не розглядається як окремий об'єкт бухгалтерського обліку, а тому витрати на її підтримання та постійне удосконалення відносять до витрат діяльності та капітальних інвестицій, що не дає змоги для чіткого контролю за ними. Проте оцінка рівня витрат на інновації, як окремого об'єкту обліку та присвоєння їм відповідного рахунку є недоцільним, оскільки це ускладнюватиме роботу облікового персоналу, а витрати на інновації можуть носити двоякий характер, що призведе до подання недостовірної інформації управлінському персоналу та власникам. Вирішенням окресленої проблеми можливе за рахунок створення ряду внутрішніх звітів, які будуть відображати дані про понесені витрати.

Проблема здійснення контролю витрат на інновації за допомогою сучасних пакетів прикладних програм та комп'ютерної техніки є досить актуальною, оскільки на сьогоднішній день практично всі ділянки обліку автоматизовані.

Отже, провівши дослідження публікацій з даного питання, нами було виявлено ряд проблем щодо організації та методики контролю витрат на інновації, а їх вирішення багато в чому сприятиме формуванню інформації для здійснення заходів суб'єктами господарювання щодо інноваційної діяльності.

Література

1. Бородкін О.С. *Облік витрат на підготовку й освоєння нової продукції* / О.С. Бородкін // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 1999. – № 4 – С. 15-18;
2. Кантаєва О.В. *Бухгалтерський облік і аналіз інноваційної діяльності підприємств: організація і методологія: Монографія* / О.В. Кантаєва. – Житомир: ФОП Кузьмін Дн. Л., 2010. – 424 с.;
3. Крупка Я.Д. *Варіанти обліку інноваційних процесів на підприємстві* / Я.Д. Крупка // *Бухгалтерський облік і аудит*. – 2006. – №5. – С. 11-18;
4. Барютин Л.С. *Основы инновационного менеджмента. Теория и практика: Учебник* / Л.С. Барютин и др.; под ред. А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели. - 2-е изд., перераб. и доп. – М: ЗАО «Издательство «Экономика», 2004. – 518 с.